

ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА

СПЕЦІАЛЬНИЙ
ВИПУСК

ТУРИСТИЧНИЙ КЛУБ «РОМАНТИК»

Мандрівка триває друге сторіччя

Туризм — це багатогранне явище, яке не має ані кордонів, ані часових рамок. Цей випуск присвячено туристичним подіям у стінах нашого закладу вищої освіти; діяльності туристичного клубу «Романтик».

Емблема турклубу (1973 рік)

Зв'язок якості освіти з мандрівками підкреслив ще перший директор Олександрівського технічного училища Д. М. Поддєрьогін: *«Освіту треба черпати не лише в аудиторіях, а й у спостереженнях за природою, у сприйнятті творів мистецтва, розумній організації розваг...»*. Сказано — зроблено.

У 1902 році відбулася перша задокументована мандрівка учнів та викладачів училища до дніпровських порогів. У мандрівці взяли участь 72 учні та 13 викладачів і батьків. Мандрівники пересувались на катері по Дніпру, пішки та на горбах і подолали за три дні 36 верст. Туристичні деталі подорожі та враження її учас-

ників наведені в Історичному нарисі (Запорізький державний технічний університет, «Дике Поле», 2000 р.).

Наступним задокументованим епізодом наявності руху альпіністів із «Машинки» є участь щонайменше чотирьох студентів у студентській альпініаді на Північному Кавказі в 1936 році. Мабуть, мова іде про сходження на вершину Ельбрусу (5642 м.), шлях до якої пролягає з урочища Баксан. На фото брезентовий намет, дерев'яні льодоруби та «залізні» горосходники у звичайних картузах. Підкорення Ельбрусу й нині в епоху пуховиків, титанового спорядження, гірських всюдиходів є непростим і небезпечним завданням, а спортивне досягнення майже 90-річної давнини вражає.

У післявоєнні роки в Запорізькій області відбулося становлення туризму й альпінізму як спорту. Дослідники визначають вагомий внесок у цей процес Генріха Анохіна — видатного туриста, альпініста, кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника Інституту етнографії АН СРСР. Деякі дослідники вважають, що він був батьком туристичної секції в Запорізькому машинобудівному інституті (ЗМІ) наприкінці п'ятдесятих років.

*«Освіту треба черпати не лише в аудиторіях,
а й у спостереженнях за природою.»*

Д. М. Поддєрьогін

Перші відомості про туристичну секцію в ЗМІ датуються 1964 роком. До цього моменту туристичну секцію ЗМІ очолював Євген Кунчич. Влітку 1964 року групою в кількості 6 студентів під керівництвом Михайла Барняка на Кавказі пройдено маршрут через такі відомі та достатньо складні перевали Головного Кавказького хребта як Твібер, Бечо, Клухорський та сходження на Ельбрус до Приюта 11. На той час

секція налічувала понад 30 студентів, проводилися тренування, інститутські змагання та інші заходи. У наступні роки туристичну секцію очолювали Валерій Зільберштейн (1964-1966), Віктор Корабльов (1966-1968), Віктор Гончаренко (1968-1971), Михайло Поляков (1971-1973).

Михайло Поляков,
перший президент турклубу (1973 рік)

Альпіністська секція інституту відокремилась від туристів у 1969 р. за ініціативою співробітників інституту Анатолія Єфремова та Валерія Грицяя, які, до речі, того року стали призерами в першості України з альпінізму. Проводилися регулярні тренування в спортзалі під керівництвом Валерія Грицяя. При цьому особлива увага приділялася відпрацюванню витривалості, необхідної в альпінізмі. Крім цього, в неділю в будь-яку погоду на острові Хортиця проводилися заняття зі скелелазіння, змагання з альпіністської техніки та інші заходи. Команду інституту назвали "Бізони", вона успішно виступала на міських змаганнях.

Влітку за путівками від спортивного товариства "Буревісник" члени секції їздили до альпіністських таборів, де проходили навчання, пересування по скелях, снігу, льоду і робили сходження на вершини спочатку Кавказу, а потім і Паміру або Тянь-Шаню.

Після закінчення інституту багато членів альпсекції продовжили виїзди до таборів або на збори, досягаючи високих спортивних результатів. Альпіністи нашого інституту Анатолій Михайльов, Віктор Панченко, Олексій Тарасенко, Олександр Черенков стали кандидатами в майстри спорту з альпінізму, а також працювали інструкторами в альптаборах. Успішно працювали в інституті, поєднуючи спорт із роботою, Валерій Чижов, Володимир Івлєв, Павло Каморкін, Клавдія Ільчук та Юрій Внуков.

Типовий шлях до туризму виглядав таким: оголошення про набір до турсекції й організаційні збори на першому тижні навчання в ЗМІ; через тиждень – участь у міському туристичному зльоті на острові Хортиця; ще через півтора місяця – піший багатоденний похід по Криму. І ти виконав норму третього спортивного розряду, і ти турист на все життя.

Згодом туристична діяльність вийшла за рамки спорту. Набули розвитку краєзнавство, військово-патріотичне виховання, бардівська пісня. Тому в 1973 році туристичну секцію трансформували в туристичний клуб «Романтик», а Михайло Поляков став його першим президентом.

Організаційно турклуб мав комісії відповідно до напрямків діяльності: навчально-тренувальну, зі зльотів та змагань і культурно-масову. На той час значно зросла кількість спортивних мандрівок – до 20 на рік; розширилась їх географія: крім Криму та Кавказу, проведені походи в Карпати та Приполярним Уралом. Серед найбільш складних мандрівок відзначимо спортивну гірську мандрівку третьої категорії складності на початку травня 1972 року Центральним Кавказом групою у складі: Володимир Кисель, Олександр Коршунов, Ігор Сорокін, Сергій Баригін, Олександр Горбонос, Валентина Кириленко та Михайло Поляков (керівник групи), який проходив майже повністю у сніжно-льодовій зоні.

Зверху: Майбутні першорозрядники Костюк Володимир, Федоров Леонід та Внуков Юрій уперше в альптаборі (1971 р.). Знизу: На льодовику Джантуган (Центральний Кавказ, 1973 рік)

У наступні роки президентами туристичного клубу «Романтик» були. Валерій Ващенко (1973-1975), Михайло Яконіков (1977), Віктор Великий (1975-1977), Володимир Клименко (1977-1978), Юрій Панфілов (1978-1979), Людмила Яценко (1979-1980), Ігор Санжаревський (1980-1982), Сергій Логвін (1982-1983), Петро Барташев (1983-1984), Андрій Шийка (1984-1985), Василь Наружний (1985-1986), Олег Козаченко (1986-1987), Євген

Турклуб у 90-ті роки.

Швець (1987-1988), Альберт Теляков (1989-1990), Олег Бавуга (1990-1991).

▲ Географія мандрів Машинки

За цей час на рахунку туристів Машинки не одна сотня пішохідних, гірських, лижних, водних, велосипедних та спелеомандрівок, у тому числі вищих категорій складності по Криму, Карпатах, Кавказу, Молдавії, Карелії, Валдаю, Поволжю, Кольському півострову, усіх районах Уралу від Південного до Приполярного, Фанських горах, Паміро-Алаю, Паміру, Тянь-Шаню, Кузнєцькому Алатау, Саянах, Алтаю, Таймиру. . .

Вражає широта й оригінальність заходів, проведених турклубом: навчально-тренувальні збори влітку та в міжсезоння, гірські, лижні, водні, скальні туристичні змагання між факультетами, «100 кілометрів за 24 години», змагання добровільного спортивного товариства «Буревісник», траверс скальної скелі на березі Дніпра в районі Бабурки, мандрівки місцями бойової слави. Докладну інформацію про заходи розміщено на [сайті турклубу](#)

Першочерговим було відвідування туристичного пляжу на Старому Дніпрі, де було зроблено фото, яке подано вище.

У 1979-1980 роках турклуб провів експедицію «Реліктовий гуманоїд» у Північно-Західному Азербайджані (керівники Семен Портной та Василь Наружний), яка шукала сліди сніжної людини. Також групою туристів під керівництвом Володимира Каушана, які називали себе групою «Шарики» проведено низку екстремальних мандрівок, зокрема мандрівка на Кавказ з проживанням багато діб у відритій ними сніговій печері; перетинання Азовського моря на катамарані під парусом; тижневий похід із харчуванням тільки підніжним кормом.

Наприкінці 70-х у Машинці почав розвиватися водний

туризм. Зусиллями співробітників інституту Михайла Андрущенка та Михайла Осіпова було створено секцію водного туризму. У ній брали активну участь співробітники та студенти різних кафедр, у понад 50 осіб.

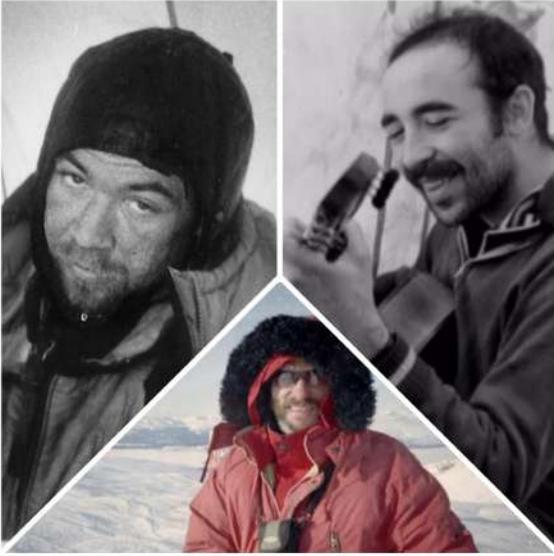
Володимир Каушан: ночівля біля Північно Льодовитого океану на шляху до Північного полюсу

≡ Географія мандрів Машинки

Були здійснені водні походи річками України, Карелії, Уралу, Алтаю, Саян, Якутії всіх категорій складності. Команда водників ЗМІ брала активну та успішну участь у обласних змаганнях з водного туризму, а у складі обласної команди на початку 80-х два роки поспіль посідала другі місця на чемпіонатах України з водного туризму.

Ініціатором розвитку лижного туризму у 80-ті роки та керівником складних лижних мандрівок на Кольський півострів, Приполярний Урал був президент турклубу в 1985-1986 роках Василь Наружний.

У рамках його туристичної групи в 90-ті роки сформувалася команда у складі Геннадія Ігнатюгіна, Станіслава Богданова, Михайла Троєпольського, Олександра

Зліва: Володимир Каушан на Північному полюсі
Знизу: Михайло Троєпольський
Справа: Василь Наружний

Фішмана, Олександра Черенкова та інших. На рахунок цієї команди в період з 1998 до 2021 р. чотирнадцять дуже складних автономних лижних мандрівок по Полярному та Приполярному Уралу, Кольському півострову, Саянах, хребту Хаман-Дабар, Камчатці. Крім того, команда зробила шість гірських мандрівок у Гімалаях та Каракорумі, де підкорила низку п'ятитисячних перевалів та шеститисячних вершин.

У 1990 році Володимир Каушан узяв участь як кінооператор в унікальній лижній мандрівці від архіпелагу Північна Земля до Північного полюсу. Мандрівка тривала 65 діб. При цьому все спорядження, їжу та паливо (близько 100 кілограмів на кожного) учасники взяли зі старту й не мали авіаційної підтримки протягом мандрівки. У такому форматі це сталося вперше у світі і є досягненням міжнародного рівня!

У турклубі проводилося урочисте посвячення в туристи, костюмований захист дипломів з туризму випускниками, який проводився на острові Хортиця. Ще практикувалися зустрічі Нового року на Ангарському перевалі. Було зроблено значки, емблема, прапор та гімн турклубу.

З 1980 до 1994 р. турклуб мав своє приміщення на вулиці Інститутській, де силами туристів було зроблено ремонт, виконано розпис стін, зібрано бібліотеку, з'явився склад спорядження. Саме в ті роки В. Великий написав новорічне привітання до турклубу:

*Друзі! Чудовий наш турклуб!
Дороги, збори, непогоди,
Категорійні ті походи...
І всі, кому спокій не любий
За святковим столом встають,
Бокали високо підіймають.
Я п'ю до дна за синь Алтаю,
Простори Півночі без краю,
Маршрути по шляхах лавин,
За Вас і наш підвальний дім!*

Туристами завжди опікувалися деканат, профком, кафедра фізичного виховання та комітет комсомолу: оформляти спортивні розряди з туризму, набували спорядження, оплачували навчання на інструкторських курсах, дозволяли пропуски занять під час походів. Цю добру традицію треба обов'язково продовжити.

Але в житті турклубу були й печальні сторінки.

Трагічно закінчився похід команди турклубу під керівництвом Валерія Ващенка, заявлений на участь у першому Чемпіонаті СРСР з туризму 1981 року. У Фанських горах (Таджикистан) під складним перевалом Адіджі група потрапила під льодовий обвал і загинула 21 або 22 вересня 1981 року.

Одного загиблого туриста – Сергія Бондаренка знайшла через тиждень інша група запорізьких туристів, яка також проходила цей перевал. Через погану погоду пошуки решти учасників групи продовжили лише наступного року. Для цього було сформовано пошуково-рятувальний загін із 40 рятувальників, куди увійшли досвідчені альпіністи та туристи з Києва, Запоріжжя та Криму. Місяць пошуків із застосуванням магнітометра не дав жодних результатів. Тільки в 1984 році був виявлений намет з учасниками групи, що потерпіла аварію. Намет знаходився за 300-400 метрів нижче за ущелиною від місця першого намету та у найвужчому місці гірської ущелини.

Причини аварії залишилися не розкритими, що можна сказати, спираючись на статтю Юрія Гаєва в газеті “Субота плюс” від 20 вересня 2001 року, нотатки Василя Саприкіна, киянина, учасника пошуково-рятувальних робіт 1982 року, особистого листа турклубівця, туриста та альпініста Павла Каморкіна через місяць після аварії а також на мої враження від міста аварії куди я спустився з сусіднього перевалу Седло Бодхони, здійснюючи гірський похід четвертої категорії складності у 1986 році.

Щодо групи. Група сильна, фізично та технічно тренувана, на момент аварії акліматизована. Туристський досвід відповідає заявленому маршруту. Керівник групи Валерій Ващенко – другий Президент турклубу “Романтик”, досвідчений турист із кавказьким та памірським досвідом, Записка групи Ващенка, знята з перевалу Адіджі наступною групою, не містить інформації про наявність будь-яких проблем у групи.

Щодо перевалу. За туристичною класифікацією перевал Адіджі висотою 4400 метрів має п'ятий рівень складності із шести можливих. Крім того, у Переліку класифікованих туристичних перевалів він відзначений як перевал із підвищеною небезпекою льодових обвалів та каменепадів. Таку оцінку мають лише 6 із 98 перевалів Фанських гір.

Перевал льодовий. Накопичені у верхньому цирку маси льоду через вузьку шийку скель прориваються і падають на льодовик Бодхона. Перепад висот кригопаду становить близько 300 метрів. Це як стовпчик із 10 дев'ятиповерхових будинків. Група проходила перевал 21 вересня, коли криги підтанули за спекотне середньоазійське літо та ймовірність льодових обвалів максимальна.

Дія групи. Зазвичай по крутому льодовому схилу спускаються в альпіністських кішках по закріпленій зверху за допомогою льодобурів мотузці. Останній «висмикує» мотузку і цикл повторюється. Але при проходженні кригопаду для того, щоб подолати розрив льодовика потрібно спуститися на дно тріщини або на сніговий місток

і далі підніматися на наступний льодовий гребінь. Це займає багато часу та дуже небезпечно. Ймовірно, затримка при проходженні криголому привела до того, що на дно вузької ущелини льодовика Бодхони група прийшла у небезпечний час і частина групи потрапила під снігольодовий обвал.

Ті, хто залишився, почали пошуково-рятувальні роботи. Але людина в лавині за лічені хвилини помирає від охолодження та нестачі кисню. Мабуть, так сталося з Сергієм Бондаренком, якого знайшли та поклали в намет у тому вигляді, в якому знайшли – у теплому одязі та у кішках. А поруч лежали дві збуктовані альпіністські мотузки. Це половина всіх мотузок групи. Без них жодні переміщення криголомом і тим більше рятувальні роботи не можливі. Імовірно, туристи з решти групи відклали продовження пошуків до ранку і пішли спати в інший намет. А цей намет вночі завалило черговою лавиною.

Загиблих поховали на Першотравневому цвинтарі в Запоріжжі.

Пам'ятна стела на Першотравневому цвинтарі

На згадку про Валерія Ващенко, Семена Портного, Валерія Фурманова, Володимира Сузанського, Юрія Прокочука, Юрія Батія та Сергія Бондаренка багато років проводились вечори пам'яті, обласні змагання з техніки гірського туризму «Кубок Хортиці». Вісім разів у цих змаганнях перемагала команда турклубу «Романтик».

Трагедія, як не дивно, збільшила кількість турклубівців. Так, буквально через півтора місяця після аварії в похід Молдовою пішли 132 студенти. Для їхнього перевезення до поїзда прикріпили три додаткові вагони.

Душею та лідером турклубу на початку 90-х років був Олексій Панфілов – лікар, турист, скелелаз, поет та гітарист. Його життя трагічно обірвалося під час проходження маршруту на скелях Форосу в Криму.

У Машинці також працювали й продовжують працювати викладачі, які активно займалися туризмом: Анатолій Цокур, Володимир Куш, Юрій Ткаченко, Володимир Масленков, Борис Солдатов, Валентин Возіянов, Володимир Пархоменко, Віктор Корабльов, Михайло Поляков, Василь Наружний та інші. Понад тридцять мандрівок по Криму, Карпатах, Кавказу та Уралу зробила група викладачів кафедри фізики у складі Михайла Правди, Валерія Курбацького, Ігоря Бабченка та Володимира П'янкova. Членами турспекспедицій турклубу були навіть проректори – кандидат у майстри спорту з гірського туризму Дмитро Піза та першоразрядник з альпінізму Юрій Внуков.

Члени турклубу-випускники «Машинки» продовжили заняття туризмом за місцем роботи. Вони взяли участь у всіх трьох Чемпіонатах СРСР з туризму. Команда Улья-

новська під керівництвом Михайла Полякова пройшла складний гірський маршрут п'ятої категорії складності по Центральному Паміру й посіла шосте місце в першому Чемпіонаті 1981 року. Та ж сама команда посіла перше місце в Чемпіонаті 1988 року, коли було пройдено маршрут п'ятої категорії складності по Центральному Тянь Шаню на кордоні з Китаєм. У ході мандрівки відкрили й пройшли через хребет Тенгри – Таг новий перевал ЗА категорії, висотою 4800 метрів, який отримав назву «Ульяновський». Член турклубу ЗМІ Ігор Шпилевський отримав золоту медаль останнього Чемпіонату СРСР з туризму 1990 року як керівник команди Набережних Човнів за проходження гірського маршруту п'ятої категорії складності в районі піку Леніна на Памірі.

Фото турклубу 2000-х зроблено на яйлі поблизу Ай-Петрі (Крим, 2002 рік)

У роки незалежної України туристичний клуб очолювали: Віталій Пунько (1994 – 1996), Владислав Самохін (1996 – 1999), Олексій Безух (1999 – 2001), Тимофій Панфілов (2001 – 2002), Аня Зіганьшина (2002 – 2003), Ігор Дерibas (2003 – 2005), Дмитро Кошелевський (2005 – 2007).

У ці складні часи в заходах турклубу брали участь від 30 до 70 студентів ЗДТУ/ЗНТУ. Проводились теоретичні заняття за програмою інструкторів туризму, цілорічні тренування на скелях «туристичного пляжу» на острові Хортиця. Також були популярні зимові купання в Дніпрі та стрибки на мотузці із «Залізного моста» на Старому Дніпрі під керівництвом Олексія Безуха. Команди турклубу у складі Ігоря Дерibasа, Дмитра Кошелевського, Олександра Комисарова, Наталії Заїтової, Поліни Смірної, Олексія Безуха, Михайла Кравцова, Олексія Антиповича, Дениса Степанова та інших брали участь у туристичних змаганнях на «Кубок Хортиці», традиційних мандрівках по Кримських та Карпатських горах, туристичних змаганнях «Кримська сотка», зимовому крос-поході по Арабатській стрільці. Влітку 1995 року за підтримки ректорату відбулися навчально-тренувальні збори турклубу на Центральному Кавказі. У зборах узяли участь Михайло Поляков (керівник), Віталій Пунько, Владислав Самохін, Дмитро Баригін, Анатолій Олексієнко, Сергій Коваленко, Володимир Цокур, Віктор Скрипников та Тетяна Полякова. У рамках зборів пройдено маршрут четвертої категорії складності через льодові перевали Когутай, Родина, Середній, Гумачі, Україна, Койавган. Потім групи туристів під керівництвом Віталія Пунька, Володимира Цокура та Владислава Самохіна пройшли гірськими маршрутами першої категорії складності з Баксану до Учкулану. Унікальні мандрівки та гірські сходження продовжує здійснювати Ігор Санжаревський, президент турклубу в 1980 – 1982 рр., який також до 2021 року був президентом Запорізької обласної федерації альпінізму та

Ігор Санжаревський
Подолання крутого скельного схилу

скелелазіння. У рамках програми «Вершини моєї мрії» йому підкорилися вершини Білуха (Алтай), Монблан (Альпи), Кіліманджаро (Південна Африка), Мак-Кінлі, Логан (Північна Америка), Хан Тенгри (Тянь - Шань), Аконкагуа (Південна Америка) та багато інших. Його маршрути також пролягали по Непалу, Королівству Бутан, Новій Зеландії, Папуа-Нова Гвінея тощо.

Низку дуже складних і цікавих подорожей зробив Ігор Дерибас. Так, у поході Паміром групи вихованців туристичного клубу ЗНТУ "Романтик" під керівництвом Ігоря Дерибаса було відкрито та пройдено новий перевал заввишки 4330 метрів, названий ними перевалом Запорізьких Романтиків, піднялись на пік Леніна (7134 метри). Ним виконаний траверс Безінгійської стіни на Центральному Кавказі, підкорено сьому вершину у світі – пік Джаулагірі (8167 метрів) у Непалі, пройдено багато інших складних маршрутів.

Професіональним мандрівником та гідом став вихованець турклубу Олексій Андрущенко. У його активі більше сотні мандрівок від Карпат до Сахаліну, а також по Лікійській стежці в Туреччині, Кіпру, Чорногорії, Азорських островах тощо.

Окремо слід відзначити таке явище, як туристичні вечори турклубу «Романтик» у актовій залі університету, які проводились у всі часи існування турклубу. Але останнім часом вони, фактично, перетворилися на Запорізькі міські

туристичні вечори з нагоди підбиття підсумків туристичного сезону. Вечори проводились за підтримки ректорату, молодіжного центру культури і дозвілля студентів та Запорізької обласної федерації спортивного туризму України. У період з 2000 до 2020 року було проведено 19 вечорів, які відвідали близько 10 тисяч студентів, викладачів і співробітників університету та туристів міста. Усі вечори були безкоштовні. Їх координатором був Михайло Поляков. На вечорах демонструвалось відео мандрівок, здійснених запорізькими туристами та альпіністами, а потім були концерти бардівської пісні.

Атмосферу вечорів передає той факт, що деякі туристи приходили на вечори переважно заради відео, інші – заради концерту. А були й такі, для кого найбільш цікавим було спілкування під час перерви. Тому після того, як охорона дружини «Щит» у жорсткій формі вимагала завершити вечір, значна кількість туристів переміщалась до «протитанкового» кафе, де спілкування продовжувалось до ранку.

Демонстрація відео в актовій залі університету потребувала великого екрану. Для перших вечорів саморобний екран розміром 2х3 метри підвішувався на сцені за допомогою конструкції із двох сходів. Той великий екран, який зараз висить у актовій залі, спочатку було знайдено та змонтовано Миколою Галуком саме для туристських вечорів. На вечорах було продемонстровано приблизно 120 авторських фільмів, причому тільки запорізьких авторів. Тематика фільмів охоплює розповіді про гірські сходження та мандрівки майже по всіх континентах, екстремальні лижні походи, тайгові мандрівки, водні сплави бурхливими річками, веломандрівки горами та пустелями, стрибки на мотузці зі скель, «дитячі» подорожі по Карпатах, Кавказу, Алтаю, Камчатці. Понад десять фільмів було представлено Ігорем Санжаревським. Ось назви деяких із них: «Бутан – королівство щастя», «Папуа – країна останніх людоджерів», «Дощі Кіліманджаро», «Аконкагуа». У фільмах, представлених Олександром Стельмахом, показано боротьбу на межі людських можливостей під час

Зверху: Група турклубу на вершині піку Леніна (7134 м),
Знизу: Президент турклубу у 2003 – 2005 роках Ігор Дерибас

сплаву по гірських річках Інгури, Китою, Кутсайоки. Тайговою романтикою пронизані представлені Олександром Штіфманом фільми про складні подорожі Таймиром (Плато Путорано), Саяном (Єргаки), Камчаткою. Олександр Черенков представив низку фільмів про скелелазіння на Хортиці («Нафталін на скелях»), подорожі на лижах Полярним та Приполярним Уралом, Саянами, трекінгу в Гімалаях. Інтерес викликали фільми Юрія Касьянова про складні веломандрівки Джунгарським і Заїлійським Алатау, пустелями Ізраїлю і Сахари. Фільми, представлені Олексієм Безухом, присвячені стрибкам на мотузці з вершин Криму (Шаан Кая, Ай-Петрі), Норвегії, Іспанії. Михайло Поляков демонстрував вісім фільмів про категорійні подорожі з дитиною віком від 2 років та 7 місяців («Лагонаки-лежбище богів», «Земля на мотузочку», «Гамарджоба Сванетія», «Алтайська кругосвітка») та інші.

На бардівському концерті турклубу в актовій залі

Художнє керівництво бардівськими концертами здійснювали Ірина Гаркавцева та Тетяна Прибиль. Виконавці та автори пісень – відомі барди та туристи Запоріжжя, переважно випускники «машинки», за сферою діяльності – фахівці, підприємці, банкіри, депутати та просто порядні люди. Серед бардів, що співали майже на всіх концертах, відзначимо ансамбль «Нечуваний Прибуток» («Неслыханная Прибыль») у складі Тетяни Прибиль, Сергія Ігнат'єва, Миколи Ісаєва, а також Михайла Троєпольського, Геннадія Каплана, Юрія Кульбаки, Юрія Панфілова, Олек-

сандра Шеллара, Максима Щербакова, Василя Наружного, Віктора Великого, Володимира Антонова, Оксани Неверової та ін. На концертах незмінно звучав гімн турклубу як символ віри в майбутнє.

ГІМН ТУРКЛУБУ ЗМІ

Оригінал – В. Великий

Переклад – О. Шеларя та І. Гаркавцева

Перехрестя шляхів, наче схрещення шпак,
Найскладніший із них обираєм.
Доки вітри гудуть, доки ноги ідуть,
Доки руки гітару стискають.
Доки вітри гудуть, доки ноги ідуть,
Доки руки гітару стискають.
Над водою стрімкою та жахом лавин
Зірка дружби в дорозі нам сяє.
Доки вітри гудуть, доки ноги ідуть,
Доки руки гітару стискають.
Від снігів і шляхів в голові кавардак,
Але ж іншого ми не бажаєм.
Доки вітри гудуть, доки ноги ідуть,
Доки руки гітару стискають.

Це далеко не повний перелік туристичних імен та подій у стінах нашого навчального закладу. Для тих, хто цікавиться історією туристичного руху в «Машинці», можна порекомендувати передивитися попередні випуски газети «Інженер машинобудівник». Також багато інформації міститься в матеріалах маршрутно-кваліфікаційних комісій (МКК) різних рівнів, які працюють у рамках Федерації спортивного туризму України, або в часи СРСР працювали у складі рад із туризму. МКК давали дозвіл на проведення категорійних мандрівок, що документувалося у спеціальних журналах випуску туристичних груп на маршрут. Надалі МКК за результатами розгляду звітів про проведення мандрівки видавала довідки учасникам та керівнику групи. Ці довідки є досить інформативними документами з прізвищами, домашньою адресою, датою народження, маршрутом групи та рекомендаціями щодо участі в наступних мандрівках. А звіт загалом це багатосторінковий документ з туристичною характеристикою району мандрівки, описом дій групи на маршруті, щоденником та десятками фото та туристичних мап. Туристичний клуб «Романтик» мав свою МКК, його представники входили до складу МКК ДСТ «Буревісник» (Віктор Корабльов), міської та обласної МКК (Анатолій Цокур, Володимир Масленков, Михайло Поляков, Володимир Пархоменко, Валерій Ващенко та інші). У поточний час журналі МКК та звіти про складні мандрівки зберігаються в комунальному закладі «Запорізький обласний центр туризму та краєзнавства, спорту та екскурсій учнівської молоді Запорізької обласної ради (centrturizmu.zp.ua). До речі, Центр працює з учнівською та студентською молоддю віком до 22 років.

📍 У житті необхідна романтика. Саме вона надає людині божественні сили для подорожі з того боку повсякденності. Це могутня пружина в людській душі, що штовхає його на великі звершення.

Фрїтьоф Нансен
норвезький полярний дослідник

Часто можна чути думки скептиків що до корисності туризму взагалі та його підтримки й розвитку в закладі вищої освіти. Ось поширені вислови: «Розумний в гору не піде-розумний гору обійде», «Я ці гори в телевізорі бачив»; «Ельбрус і з літака видно гарно». На це питання відповідає собі майже кожний, хто мандрував. Узагальнена «наукова» класифікація мотивів заняття туризмом містить такі види мотивацій:

🖼 Естетичні

Володимир Висоцький: «..Унизу не зустрінеш, як не тягнись, за все своє щасливе життя таких красот і чудес».

💡 Інформаційно-пізнавальні

Мандрівки розширюють обрії й це озброює тебе під час вирішування проблем у повсякденному житті.

🏆 Спортивні

Здобути перемогу над собою, перемогти суперників у туристичних змаганнях, збільшити фізичну активність – це гідна мета у житті.

🧠 Морально-психологічні

У боротьбі з перешкодами, які розставила дика природа, гартується характер, життя набуває нового сенсу, розкривається сутність людей, з якими ти подорожуєш (згадайте “Пісню про друга” з кінофільму “Вертикаль”), відбувається переоцінка життєвих цінностей. Туризм вчить цінувати життя, чого нам так не вистачає.

Інші питання: Як впливає заняття спортивним туризмом на становлення інженера, науковця, керівника. Чи потрібен він у технічному університеті? Впевнений що так і ось чому:

Підготовку до складного маршруту можна порівняти з науковим дослідженням, у ході якого формується мета мандрівки, проводиться багатомісячний системний аналіз її досяжності з урахування багатьох факторів, таких як наявність природних перешкод та небезпек, можливості їх подолання, достатності матеріального забезпечення, спортивної форми учасників та багато іншого.

Проходження туристичного маршруту можна інтерпретувати як процес постійного моніторингу навколишнього середовища та стану групи, планування дій і ймовірних варіантів (у тому числі аварійних) розвитку подій. Це багатоденний тренінг щодо прийняття складних рішень в умовах стресу, формування відповідальності за свої рішення, від яких залежить здоров'я та життя твоїх товаришів, підтримки психологічного стану групи, вміння підпорядкувати власні потреби потребам колективу.

А звіт про мандрівку за обсягом та інформативністю не уступає кандидатській дисертації. Аналіз пройденого маршруту та власних вчинків спонукає до «довгих» думок та переоцінки життєвих цінностей... і стає першим кроком до планування нової мандрівки.

Тому не дивно, що серед випускників університету, які займалися туризмом у турклубі «Романтик», є багато провідних фахівців, є керівники підрозділів, депутати, підприємці, науковці, банкіри, барди.

А чи доречно говорити про туризм в умовах військового стану? Впевнений, що так. Туризм – це школа виживання в умовах дикої природи силами невеликих груп, яка розвиває навички орієнтування у незнайомій місцевості, організації ночівлі без намету, розведення багаття будь-де та будь із чого, подолання крутих скель та стрімких річок. Це актуально й у поточних умовах.

Відомий вислів древніх греків:

“

*Плавати по морю необхідно –
жити не так необхідно*

”

Тому туристичне життя в нашому університеті
буде обов'язково продовжено.

Михайло ПОЛЯКОВ

*перший президент туристичного клубу «Романтик»,
майстер спорту з туризму, заслужений мандрівник,
професор, доктор технічних наук*

Відповідальний
за випуск:
Михайло
Поляков

Андрій ІВАНЧЕНКО - голова редакційної, проректор НІР, СЕР та МП. Члени редакційної колегії: декани Микола АНТОНОВ (ЕТФ), Ольга БАБЕНКО (ФБАД), Таїсія ГАЙВОРОНСЬКА (ФСН), Світлана КОКАРЕВА (ФУФКС), Олексій КУЗЬКІН (ТФ), Євген ПАРАХНЕВИЧ (ІФФ), Марія ТЯГУНОВА (ФКНТ), Наталія ФУРМАНОВА (ФІБЕК), Тетяна ХІТРОВА – (ГФ): заступники деканів - Ніна АНТОНЕНКО (МФ), Людмила ГІЛЬ (ФБТЕ), Олена НАДІЄНКО (ЮФ); Юрій ПЕТРУША – голова ППО співробітників, Світлана САДІКОВА - в. о. ППО студентів, аспірантів та докторантів, Сніжана ВИЧУЖАНІНА – керівник відділу наукової роботи студентів. Відповідальні за підготовку та технічного забезпечення випуску номерів газети «Інженер-машинобудівник»: Катерина БОНДАРЧУК – коректор, доцент кафедри українознавства та загальної мовної підготовки; Іван ІВАНИЦЬКИЙ – фотокор, секретар ІФФ; Єлизавета ЄРЕНБУРГ - технічний редактор.

« І Н Ж Е Н Е Р – М А Ш И Н О Б У Д І В Н И К »

газета Національного університету «Запорізька політехніка» видається з 1960 року.

Засновник і видавець – ректорат Національного університету «Запорізька політехніка».

Адреса редакції: 69011, Запоріжжя, вул. Університетська, 64. Телефони: 769-84-68, внутрішній: 4-68.

Свідоцтво про державну реєстрацію ДП №1329-604-ІІР від 22.07.2020 р.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №6952 від 22.10.2019 р.

Тираж 55 прим. Електронна версія: <https://zp.edu.ua/projects/newspaper/index.html>